

Höstsådda arealer 2009

Areas of cereals and oilseed crops sown in autumn 2009

I korta drag

Odlingen av höstraps fortsätter att öka

Den här hösten har det såtts 74 600 hektar höstraps. Det är 7 % mer än förra årets areal och 35 % mer än femårsgenomsnittet. Årets areal är den högsta sedan hösten 1992 då höstrapsarealen uppgick till drygt 77 000 hektar. Det är framförallt i Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Skåne och Hallands län som odlingen har ökat den här hösten.

Höstvetearealen något större

Höstvete är den vanligaste grödan som sås på hösten. Hösten 2009 såddes 352 600 hektar höstvete, vilket motsvarar en ökning med 5 % jämfört med förra hösten. Jämfört med femårsgenomsnittet är det en ökning med 9 %.

Råg och rågvetearealerna minskar

Rågarealen ökade kraftigt förra hösten men är nu tillbaka på en lägre nivå. Årets höstsådda rågareal uppgår till 27 800 hektar, vilket är drygt 20 % mindre än förra hösten. Rågvetearealen uppgår till 40 400 hektar och har minskat med 30 % jämfört med förra året.

Höstkornarealen lika stor som förra hösten

Höstkorn har under senare år börjat odlas i allt fler län. I år uppgår arealen till 19 500 hektar vilket är i samma storleksordning som förra hösten.

Mycket regn i de östra delarna av landet

I Upplands, Stockholms och Gotlands län kom det mycket regn under sensommaren vilket medförde svårigheter när marken skulle förberedas för höstsådden. En del av den planerade sådden blev därför inte av. I de södra delarna av landet var det mer gynnsamma förhållanden för höstsådd.

Gerda Ländell, SCB, tfn 019-17 68 07, gerda.landell@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 30 november 2009.
URN:NBN:SE:SCB-2009-JO18SM0901_pdf
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Mats Wadman, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Stor höstsådd areal även i år	3
Höstvetearealen något större än förra året	3
Rågarealen minskade igen efter förra höstens uppgång	3
Höstkorn kvar på en hög nivå	3
Rågvetearealen minskade i alla län	3
Höstrapsarealen fortsätter att öka	4
Ekologisk höstsådd på samma nivå som förra året	4
Varierande väder påverkade möjligheterna att höstså	5
Kommentarer till tabellerna	5
Tabeller	6
Teckenförklaring	6
1. Höstsådda arealer av höstvete och höstråg 2009	7
2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 2009	8
3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2009	9
Fakta om statistiken	10
Detta omfattar statistiken	10
Definitioner och förklaringar	10
Så görs statistiken	10
Statistikens tillförlitlighet	10
Bra att veta	11
In English	12
Summary	12
List of tables	12
List of terms	12

Statistiken med kommentarer

Stor höstsådd areal även i år

Årets höstsådda arealer av spannmål och oljevaxter beräknas till 515 200 hektar totalt för riket. Det är i nivå med förra årets stora arealer och 10 % mer än genomsnittet för de senaste fem åren. Uppgifterna har samlats in från ett urval av nära 4 000 lantbrukare.

Höstsådden utgörs av 352 600 ha höstvetete, 27 800 ha höstråg, 19 400 ha höstkorn, 40 400 ha rågvete, 74 600 ha höstraps samt 300 ha höstrybs.

Höstveteearealen något större än förra året

Höstvetete är den höstsådda gröda som odlas mest. På riksnivå är arealen 5 % större än 2008 års areal och 9 % större än genomsnittet för de senaste fem åren. Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Skåne och Hallands län är exempel på län där höstveteearealen har ökat.

Rågarealen minskade igen efter förra höstens uppgång

För riket totalt är årets höstsådda rågareal 21 % mindre än förra årets areal. Det är en tillbakagång efter förra årets kraftiga ökning. På länsnivå har rågsådden minskat mest i Skåne län, där arealen nu är på samma nivå som år 2007. Mer än 40 % eller drygt 12 000 hektar av landets rågodling finns i Skåne.

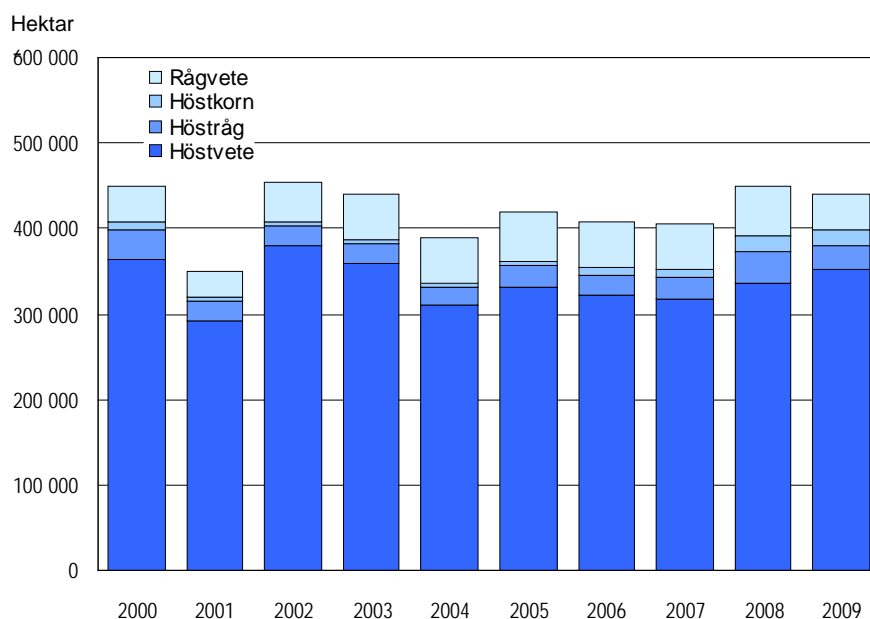
Höstkorn kvar på en hög nivå

Höstkorn har under senare år blivit en allt vanligare gröda. Under hösten 2008 ökade arealen med uppemot 9 000 hektar och årets höstsådd har gett höstkornarealer i samma storleksordning som förra året.

Rågvetearealen minskade i alla län

I genomsnitt för landet som helhet är arealen rågvete 30 % lägre än förra året och 26 % lägre än femårsgenomsnittet. Den höstsådda arealen av rågvete minskade i samtliga län, både jämfört med förra årets areal och jämfört med femårsgenomsnittet. En bidragande faktor kan vara att skördeutfallet per hektar var förhållandevis lågt under 2009. Det har även rapporterats om problem med gulrostangep.

Figur A. Höstsådda arealer av spannmål 2000–2009

Höstrapsarealen fortsätter att öka

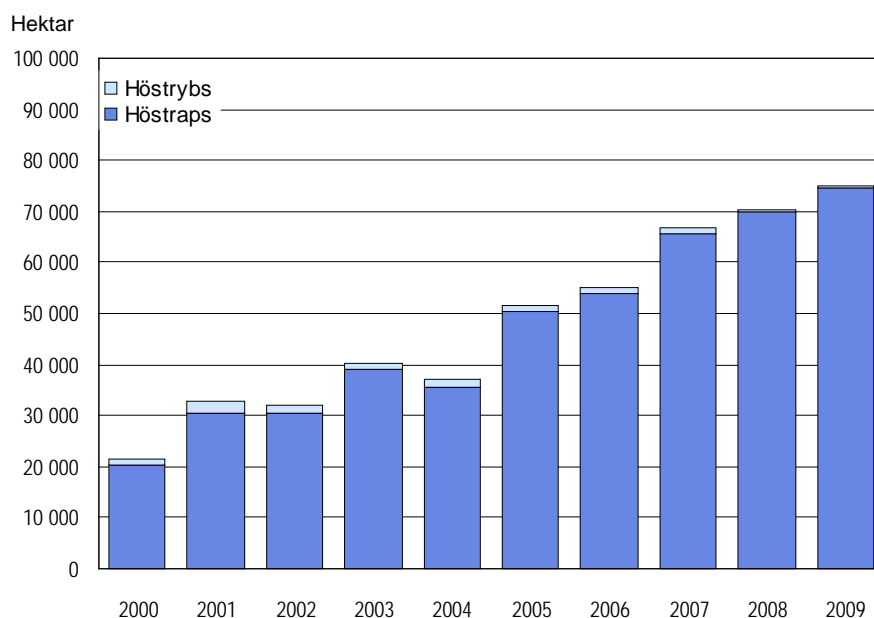
Sådden av höstraps är 7 % större än förra året och 35 % över femårsgenomsnittet. Den ökade arealen kan vara en följd av både ökat intresse för odlingen på grund av tämligen höga rapspriser jämfört med övriga grödor och relativt gynnsamma förhållanden för höstsådd i södra Sverige.

Odlingen av höstraps har ökat kraftigt under senare år och är nu tillbaka på de nivåer som odlades i början av 1990-talet. Årets höstsådda rapsareal kommer dock inte riktigt upp till rekordnivåerna från åren 1989 och 1990 då den höstsådda arealen var större än 80 000 hektar.

Det är framförallt i Kalmar, Skåne och Hallands län som höstrapsodlingen har ökat i år. I dessa län har den höstsådda arealen ökat med sammanlagt 4 500 hektar jämfört med förra året.

Eftersom odlingen av höstrybs är begränsad är den beräknade arealuppgiften om cirka 300 hektar osäker.

Figur B. Höstsådda arealer av oljeväxter 2000–2009

Ekologisk höstsådd på samma nivå som förra året

Den ekologiskt odlade arealen av de höstsådda grödorna är i år runt 24 000 hektar, vilket är i nivå med motsvarande areal förra året. I tablå A redovisas de beräknade arealerna för 2008 och 2009.

Även inom den ekologiska odlingen är höstvetet den höstsådda grödan som odlas mest. Andelen höstvetet är dock lite lägre än inom den konventionella odlingen. Höstråg och rågvete är två höstsådda grödor som odlas i något större utsträckning inom den ekologiska odlingen.

Västra Götalands län är det län där det finns mest höstsådd areal som odlas ekologiskt, sammanlagt 6 500 hektar i år. Därefter följer i storleksordning Östergötlands län med 4 000 hektar, Uppsala län med 2 900 hektar och Södermanlands län med 2 000 hektar. Skåne län hamnar på femte plats med 1 900 hektar följt av Västmanlands län med 1 500 hektar.

Med ekologisk höstsådd avses höstsådda arealer som lantbrukaren har för avsikt att odla enligt ekologiska produktionsformer. Uppgifter om ekologisk höstsådd samlades in för första gången hösten 2005.

Tablå A. Höstsådda arealer som kommer att odlas enligt ekologiska produktionsformer

Gröda	Ekologisk höstsådd 2009 hektar	Medelfel, %	Ekologisk höstsådd 2008 hektar	Medelfel, %
Höstvete	14 000	4	13 800	4
Höstråg	3 300	7	3 600	9
Höstkorn	200	18	200	10
Rågvete	4 300	6	4 700	8
Höstraps	1 900	7	1 800	8
Höstrybs	200	13	200	31

Variierande väder påverkade möjligheterna att höstså

På många håll i Stockholms, Uppsala, Gotlands och Dalarnas län kom det mycket regn under sensommaren vilket medförde svårigheter när marken skulle förberedas inför höstsådden. En del av den planerade sådden blev därför inte av. I de södra delarna av landet var det dock gynnsamma förhållanden för höstsådd.

Kommentarer till tabellerna

I tabellerna redovisas höstsådd areal och medelfel för höstvete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps samt höstrybs 2009. Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket.

Grödor som odlas i liten omfattning ger osäkra skattningar. Areal-skattningar vars medelfel överstiger 35 %, eller där antalet observationer understiger 10, redovisas inte utan ersätts med prickar i tabellerna. När observationer saknas helt anges detta med streck.

Uppgifterna är slutliga. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för hösten 2008. På riksnivå redovisas även höstsådda arealer för åren 2004–2008.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available or too unreliable to be presented

1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2009

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2009

	Höstvetete		2008 Areal, ha	Höstråg		2008 Areal, ha
	2009 Areal, ha	Medel- fel, %		2009 Areal, ha	Medel- fel, %	
Län						
Stockholms	13 400	10	14 500	500	16	800
Uppsala	28 400	7	30 000	1 500	13	2 200
Södermanlands	27 900	8	22 900	800	11	1 000
Östergötlands	51 700	5	45 500	3 200	11	3 300
Jönköpings	1 500	22	900
Kronobergs	800	21	600
Kalmar	11 800	8	9 500	800	22	1 100
Gotlands	6 200	9	6 900	800	20	1 200
Blekinge	2 800	15	2 900	200
Skåne	102 000	4	96 900	12 200	7	16 200
Hallands	11 300	11	8 700
Västra Götalands	64 000	5	67 300	4 300	12	4 300
Värmlands	2 900	20	2 900	500	15	..
Örebro	11 300	8	10 200	1 200	14	1 700
Västmanlands	14 700	10	14 200	800
Dalarnas	1 400	25	2 400	500	19	600
Gävleborgs	700
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	87 000	4	81 100	6 500	9	8 400
Götalands mellanbygder	38 600	5	35 900	7 200	10	10 000
Götalands n slättbygder	105 100	4	103 200	6 900	9	7 300
Svealands slättbygder	97 000	4	92 300	5 200	12	6 500
Götalands skogsbygder	17 300	10	16 300	1 000	27	1 400
M Sveriges skogsbygder	7 400	11	7 400	1 100	15	1 200
Hela riket						
2009	352 600	2		27 800	5	
2008	336 800	2		35 200	4	
2007	316 900	2		25 800	5	
2006	321 600	2		23 900	5	
2005	332 400	2		24 700	7	
2004	310 400	2		21 100	6	
Genomsnitt 2004–2008	323 600			26 100		

Anm. Då medelfel överstiger 35 % eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultat (..).

2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvede 2009**2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2009**

	Höstkorn		2008	Rågvede		2008
	2009			2009		
	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha
Län						
Stockholms	1 000	22	1 500
Uppsala	800	32	900
Södermanlands	2 200	15	2 600
Östergötlands	1 400	14	1 100	6 500	10	10 200
Jönköpings	900	24	1 200
Kronobergs	-	600	20	900
Kalmar	4 600	12	4 100	3 700	11	5 100
Gotlands	3 500	10	3 700	3 100	12	6 200
Blekinge	500	24	400	900	21	1 200
Skåne	6 900	10	6 700	4 500	17	5 800
Hallands	300	31	..	4 100	14	5 600
Västra Götalands	1 700	15	2 000	9 500	8	11 900
Värmlands	1 200	18	2 600
Örebro	900	24	1 200
Västmanlands	300
Dalarnas	-	-	-
Gävleborgs	-	-	-
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	4 800	12	3 900	5 700	13	6 800
Götalands mellanbygder	10 500	7	10 800	7 700	9	14 000
Götalands n slättbygder	2 900	11	2 800	11 900	7	18 100
Svealands slättbygder	700	21	700	6 000	9	8 400
Götalands skogsbygder	500	17	900	7 400	11	7 800
M Sveriges skogsbygder	1 600	16	2 500
Hela riket						
2009	19 500	5		40 400	4	
2008	19 100	6		57 600	4	
2007	10 500	8		52 000	4	
2006	7 800	10		54 300	3	
2005	4 100	9		57 000	4	
2004	5 100	10		52 200	4	
Genomsnitt 2004–2008	9 300			54 600		

Anm. Då medelfel överstiger 35 % eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultat (..).

3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2009**3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2009**

	Höstraps		2008 Areal, ha	Höstrybs		2008 Areal, ha
	2009 Areal, ha	Medel- fel, %		2009 Areal, ha	Medel- fel, %	
Län						
Stockholms	700	14	900
Uppsala	600	12	1 000
Södermanlands	2 200	17	1 400
Östergötlands	7 700	10	7 300	-	-	-
Jönköpings	-	-	-
Kronobergs
Kalmar	3 800	12	2 800	-	-	-
Gotlands	3 500	9	3 500	-	-	-
Blekinge	600	20	700	-	-	-
Skåne	41 800	4	39 600
Hallands	3 100	17	1 800	-	-	-
Västra Götalands	9 400	8	9 800
Värmlands	-	-	-
Örebro
Västmanlands
Dalarnas	-	-	-
Gävleborgs	-
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	34 200	4	31 600	-	-	-
Götalands mellanbygder	17 200	6	15 600	-
Götalands n slättbygder	15 700	6	16 100
Svealands slättbygder	4 500	9	4 000	400
Götalands skogsbygder	2 800	18	2 200
M Sveriges skogsbygder	400
Hela riket						
2009	74 600	3		300	21	
2008	69 800	3		600	21	
2007	65 800	3		900	15	
2006	53 900	3		1 000	18	
2005	50 400	4		1 100	16	
2004	35 500	4		1 700	15	
Genomsnitt 2004–2008	55 100			1 100		

Anm. Då medelfel överstiger 35 % eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultat (..).

Fakta om statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer baseras på uppgifter som samlas in från jordbrukare. Uttagningen av gårdar sker genom sannolikhetsurval.

Statistiken används huvudsakligen för ekonomiska kalkyler inom jordbrukssektorn, exportplanering, rådgivning, forskning och utbildning samt internationell rapportering. Informationen om höstsådda arealer är särskilt värdefull för planering av åtgång av utsäde och gödselmedel nästa vår.

Detta omfattar statistiken

Undersökningspopulationen utgörs av jordbruksföretag som har mer än 5,0 hektar åkermark. Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd.

Undersökningen avseende årets skördar av spannmål, trindsäd och oljeväxter omfattar ett urval av cirka 4 380 jordbruksföretag. Samma urval utnyttjas även för den ordinarie undersökningen om höstsådda arealer. Undersökningen gällande höstsådden har genomförts för den del av urvalet som omfattar Götaland, Svealand samt Gävleborgs län. De fyra nordligaste länen har uteslutits därför att höstsådd där endast förekommer i obetydlig omfattning. År 2009 ingick 3 973 jordbruksföretag i den ordinarie undersökningen av höstsådd. Urvalet för ekologisk höstsådd bestod av 1 670 företag. Undersökningen avser areal som under hösten besåts med höstvetete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps eller höstrybs.

Odling av höstsådda grödor har inte undersökts på företag som har mindre än 5,0 hektar åkermark. Höstsådden på dessa utgör dock en liten andel av den totala höstsådden i landet.

Definitioner och förklaringar

Med höstsådda arealer avses arealer av de grödor som lantbrukaren sår på hösten. Om plantorna övervintrar kommer de snabbt igång med tillväxten efterföljande vår. Samtliga spannmåls- och oljeväxtgrödor som är aktuella för höstsådd ingår i undersökningen.

Så görs statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer genomförs årligen. Varje företags urvals-sannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess gröd-fördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolik-het att komma med i undersökningen.

Företag som har valts ut får i mitten av augusti ett brev med information om undersökningen. Uppgifterna samlas därefter in via internet eller per telefon av SCB:s intervjuare. Uppgiftslämnandet är frivilligt.

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med upp-giftslämnarna. Skattningar görs därefter för län, produktionsområden och hela riket.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkning-arna grundar sig på ett urval av företag redovisas i tabellerna medelfelen för de skattade arealerna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel.

Medelfel

Medelfelet anges i % av den skattade arealen. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För en skattad areal på exempelvis 50 000 hektar och ett medelfel på 3,0 % (1 500 hektar) kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $50\,000 \pm 2 \times 1\,500$ (det redovisade värdet \pm det dubbla medelfelet), dvs. 47 000 – 53 000 hektar, innesluter den verkliga arealen. Resultat med större medelfel än 35 % redovisas inte på grund av stor osäkerhet.

Bortfall

Bortfallet år 2009 var 6,6 % och orsakas av att arealuppgifter ej erhållits från samtliga företag.

Över- och undertäckning

Urvalsramen baseras på årets aktuella uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, vilket medför att över- och undertäckning som beror på förändringar i företagsbeståndet minskats till en marginell nivå. Under 2009 uppgick övertäckningen till 1,8 %.

Arealer på jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd bedöms för de aktuella undersökningsgrödorna vara av liten betydelse.

Bra att veta

De höstsådda grödorna utsätts under vinter och vår för väderlekens påfrestringar. Grödor som tar stor skada eller utvintrar helt körs i regel upp på våren. Oftast sker då omsådd med annan gröda. Utvintringens omfattning varierar avsevärt mellan olika år och olika delar av landet.

Undersökning om höstsådda arealer genomförs och publiceras årligen av SCB. Jämförbarheten mellan åren är god.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som kostnadsfritt önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post, kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Beskrivning av statistiken

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i:

[Beskrivning av statistiken](#) för Höstsådda arealer 2009. Detta dokument finns tillgängligt på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser.

In English

Summary

In connection with the survey on crop yields in 2009 information has been collected on the areas sown in the autumn with the following crops: winter wheat, winter rye, winter barley, triticale, winter rape and winter turnip rape. A sample of almost 4 000 survey units with more than 5.0 hectare of arable land were selected. Small farms and the northern part of Sweden have been excluded due to negligible cultivation of winter crops.

Since 1968, the survey on areas sown in the autumn has been based on interviews. Since 2005, the farmers can also use Internet as a tool for data provision to Statistics Sweden.

The results are provided in the tables. The standard errors for the areas have been calculated. Estimates with standard errors exceeding 35 %, or less than 10 observations, are not presented. Results are presented for counties, production areas and the whole country. Results from 2008 are presented for comparative purposes and national mean values for the last five years are also presented.

The areas sown in the autumn of 2009 are estimated at 515 200 hectares. Winter wheat is the most common autumn-sown crop with 352 600 hectares.

Areas of winter rape, 74 600 hectares, are 7 % more than 2008 and 35 % more than the average for the previous five years.

Data on areas sown in the autumn that will be cultivated according to the system of organic farming have been collected since 2005. The organic farming areas sown in the autumn of 2009 are estimated at about 24 000 hectares.

List of tables

Explanation of symbols	6
1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2009	7
2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2009	8
3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2009	9

List of terms

Areal	Area, acreage
Ekologisk	Organic
Hektar	Hectare
Hela riket	The whole country
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Län	County
Medelfel	Standard error
Medelvärde	Mean value
Oljeväxter	Oilseed crops
Produktionsområde	Production area
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals